

**Туризм і рекреація в Україні
у воєнний та повоєнний час:
збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

м. Полтава 2024 р.

**УДК 338.48(477)(082)
Т87**

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету (протокол № 10 від 17.06.2024 р.).

Редакційна колегія

- **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Шостя Анатолій Михайлович**, д. с.-г. н., старший науковий співробітник, декан факультету технологій тваринництва та продовольства, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету;
- **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;
- **Шуканова Анжела Анатоліївна**, к. п. н., доцент завідувач кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
- **Каролоп Олена Олександрівна**, к. п. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;
- **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну;
- **Бражник Людмила Василівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Єгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 28 червня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. 196 с.

До збірника матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час» ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень викликів, що стоять перед туристичною сферою України, та перспектив її розвитку у повоєнний час.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Ткачов Максим ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИЗМУ І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	140
Тютюнник Юрій, Ковтун Любов АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ	145
Тютюнник Юрій, Удовиченко Ірина, Федорченко Лілія ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	150
Усенко Світлана, Кузьменко Лариса АГРОТУРИЗМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	153
Федій Олександр, Вішнікіна Любов СУЧАСНІ ВИКЛИКИ НАДАННЯ АВІАЦІЙНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ У СВІТІ	158
Чернишенко Олена РОЗВИТОК МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ВИТРАТ НА СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТІВ	161
Шаповал Віктор ФОРМУВАННЯ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	166
Шевчук Сергій ТУРИСТИЧНЕ БРЕНДУВАННЯ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ПОСТВОЄННОЇ МОДЕЛІ	171
Шейко Юлія ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ СИСТЕМ	177

Тютюнник Юрій Михайлович

к. е. н., доцент

Полтавський державний аграрний університет

Удовиченко Ірина Анатоліївна

директор Департаменту культури і туризму

Федорченко Лілія Вікторівна

заступник директора-начальник управління розвитку туризму, музейної справи
та охорони культурної спадщини Департаменту культури і туризму

Полтавська обласна військова адміністрація

м. Полтава

**ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ
МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Важливим індикатором розвитку сфери туризму як на рівні держави у цілому, так і в регіональному вимірі є динаміка показників діяльності музейних установ. За інформацією форми 8-нк «Зведена інформація про діяльність музейних закладів Полтавської області» [1] проведемо оцінювання динаміки відповідних показників за період 2021-2023 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

**Показники діяльності музейних закладів Полтавської області за 2021-
2023 рр.**

Показник	Роки			2023 р. у % до	
	2021	2022	2023	2021 р.	2022 р.
Усього музейних закладів	41	40	39	95,1	97,5
Фонди: основний	511790	516822	701136	137,0	135,7
науково-допоміжний	130094	123348	132095	101,5	107,1
Надійшло в основний фонд	5536	4689	4478	80,9	95,5
% оновлення основного фонду	1,1	0,9	0,6	-0,5	-0,3
Фонди, що потребують реставрації	25290	25444	25277	99,9	99,3
Відреставровано фондів	234	290	296	126,5	102,1
% відреставрованих фондів	0,9	1,1	1,2	+0,3	+0,1
Науково-дослідна та експозиційна робота:					
видання та публікації	1334	1176	808	60,6	68,7
виставки	557	555	730	131,1	131,5
кількість предметів основного фонду, що експонувалися	77764	54863	56425	72,6	102,8

Показник	Роки			2023 р. у % до	
	2021	2022	2023	2021 р.	2022 р.
Культурно-освітня робота:					
кількість днів на рік, відкритих для відвідування	9961	9222	10695	107,4	116,0
кількість відвідувачів, тис. осіб	282,29	124,24	226,27	80,2	182,1
кількість екскурсій	12721	5499	11824	92,9	у 2,2 р. б.
Персонал:					
усього працівників, осіб	486	483	486	100,0	100,6
у тому числі наукових співробітників та екскурсоводів	180	190	188	104,4	98,9

Отже, показники діяльності музейних закладів поділяються на декілька змістовних груп: формування, оновлення та реставрація фондів; науково-дослідна та експозиційна робота; культурно-освітня робота; персонал.

Як бачимо, кількість музейних закладів у Полтавській області скоротилася із 41 у 2021 р. до 40 у 2022 р. і 39 у 2023 р. (на 4,9 %). Водночас спостерігається позитивна динаміка основного та науково-допоміжного фондів, які у 2023 р. порівняно з 2021 р. збільшилися відповідно на 37,0 та 1,5 %. Що стосується відсотка оновлення основного фонду, то цей рівень знизився з 1,1 % у 2021 р до 0,6 % у 2023 р. Незважаючи на проблеми з фінансуванням, збільшується кількість та підвищується частка відреставрованих фондів музейних закладів.

За період дослідження кількість видань та публікацій наукових співробітників як характеристика науково-дослідної роботи зменшилася на 39,4 %. У складі експозиційної роботи кількість виставок зросла на 31,1 %, але кількість предметів основного фонду, що експонувалися, скоротилася на 27,4 %. Це свідчить про суттєве звуження масштабів виставкової діяльності через низку об'єктивних чинників. Якщо у 2021 р. на одній виставці було представлено у середньому 140 предметів основного фонду, то у 2023 р. – 77.

Розвиток культурно-освітньої роботи музейних закладів оцінюється за такими показниками: кількість днів на рік, відкритих для відвідування (за період дослідження зростання на 7,4 %), кількість відвідувачів (зменшення на

19,8 %), кількість екскурсій (скорочення на 7,1 %). Водночас слід зазначити, що у 2023 р. порівняно з 2022 р. кількість відвідувачів та екскурсій зросла відповідно в 1,8 та 2,2 рази.

Персонал музейних закладів упродовж 2021-2023 рр. був сталим, а чисельність наукових співробітників та екскурсоводів навіть збільшилася на 8 осіб (4,4 %).

З нагоди Міжнародного дня музеїв у травні 2024 р. у м. Полтава був проведений туристично-музейний форум як платформа, на якій об'єдналися зусилля територіальних громад, бізнесу та закладів вищої освіти регіону з метою розвитку туристично-музейної сфери. Його важливість визначається тим, що саме через музейні заклади інтерпретується історико-культурна спадщина держави. Вони не тільки бережуть пам'ятки матеріальної та духовної культури, а й популяризують на широкий загаль все українське, не дають спотворювати факти й докази нашої незалежності. У складний період воєнного часу працівники музеїв не відійшли від накопиченого досвіду та музейних традицій, а продовжують свою справу з гідністю та професіоналізмом [2].

Список використаних джерел

1. Форма 8-нк «Зведена інформація про діяльність музейних закладів Полтавської області» за 2021-2023 роки.

2. У Полтаві провели туристично-музейний форум з нагоди Міжнародного дні музеїв. URL: <https://poda.gov.ua/news/178559> (дата звернення: 10.06.2024).